

Broj: 03-02-1118/2024
Sarajevo, 03.12.2025. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Predstavnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 61. sjednici, održanoj 17.11.2025. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

Prilog:

- Prijedlog zakona na bosanskom jeziku (CD)
- Izvještaj sa javne rasprave
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 1a
- Obrazac broj 2
- Obrazac IFP-NE

Co: Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
gosp. Vojin Mijatović, ministar

Co: prednet

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, novembar 2025. godine

ZAKON O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I – OPŠTE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuju se pojam, ciljevi i načela društvenog poduzetništva, pojam, pravna forma i uslovi za sticanje statusa društvenog preduzeća, vođenje registra društvenih preduzeća, strateška podrška razvoju društvenog poduzetništva, nadzor i druga pitanja od značaja za društveno poduzetništvo i društvena preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 2. (Ciljevi društvenog poduzetništva)

Razvoj društvenog poduzetništva u Federaciji treba da omogući ostvarivanje dugoročnih ciljeva održivog ekonomskog i društvenog rasta i razvoja Federacije, putem inovativnog pristupa postojećim ekonomskim, društvenim i ekološkim izazovima, koristeći potencijale društvene ekonomije, društvenog poduzetništva i društvenih preduzeća.

Član 3. (Načela)

Razvoj društvenog poduzetništva zasniva se na načelima:

- a) nediskriminacije – jednakopravan pristup u ostvarivanju prava i ispunjavanju obaveza je imperativ koji isključuje diskriminaciju po bilo kom osnovu u primjeni ovog zakona, kao i u bilo kojoj fazi kreiranja, razvoja i podrške društvenom poduzetništvu;
- b) uključenosti i transparentnosti – garantira se učešće svih zainteresovanih strana u kreiranju politika i strateških pravaca razvoja društvenog poduzetništva, a svi podaci, postupci, rezultati i ocjene efekata podrške društvenim preduzećima moraju biti transparentni, dostupni javnosti i razvrstani po spolu;
- c) participativne demokratije – u odlučivanju u društvenim preduzećima garantira se participativna uloga svih zaposlenih;
- d) tržišno održivog razvoja – u ostvarivanju svoje društvene misije društvena preduzeća moraju biti tržišno održivi poslovni entiteti koji se podstiču na međusobno takmičenje za potrošače svojih proizvoda i usluga;
- e) socijalne inkluzije – društvena preduzeća za građane koji su u riziku od siromaštva i društvene isključenosti stvaraju mogućnosti i pružaju podršku njihovom punom učešću u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu zajednice;
- f) zaštite životne sredine i jednakomjernosti razvoja – integralna zaštita i očuvanje životne sredine u svim poslovnim aktivnostima društvenih preduzeća su prioritet, kao i brži ekonomski razvoj nerazvijenih i izrazito nerazvijenih jedinica lokalne samouprave i
- g) sinergijskog djelovanja - javni, privatni i civilni sektori društva djeluju partnerski i uz međusobni transfer i kruženje znanja i vještina o društvenoj ekonomiji i poduzetništvu, omogućavajući dodatne efekte sinergijskog i integracijskog djelovanja društvenih preduzeća.

Član 4.
(Nediskriminatorno ostvarivanje prava)

- (1) Prava iz ovog zakona ostvaruju se bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je: boja kože, jezik, vjerska i nacionalna pripadnost, spol, seksualna orijentacija, rodno izražavanje, društveno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, političko opredjeljenje, članstvo u udruženju ili sindikatu, psiho-fizičke poteškoće ili oboljenja i druge lične karakteristike.
- (2) Društveno preduzeće svojim zaposlenicima osigurava prava iz radno-pravnih odnosa bez diskriminacije u skladu sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije BiH po bilo kom osnovu iz stava (1) ovog člana.

Član 5.
(Pisanje roda)

Izrazi korišteni u ovom zakonu koji se odnose i na muški i na ženski rod, navedeni su jednakopravno i u muškom i u ženskom rodu, radi stvaranja normativnih pretpostavki za ostvarenje rodne jednakopravnosti.

Član 6.
(Značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) društvena ekonomija označava dio ekonomije koji nema isključivo za cilj da ostvaruje dobit za vlasnike i vlasnice kapitala, nego i koristi za širu društvenu zajednicu i društvene grupe, te može da uključuje različite forme ekonomskih i neekonomskih subjekata kao što su zadruge, privredna društva, društvena preduzeća, udruženja, asocijacije, fondacije ili druge oblike organizovanja;
- b) društveno poduzetništvo je organizovana privredna djelatnost koja se vrši na tržišnim principima i radi zadovoljavanja društvenih ciljeva, odnosno stvaranja inovativnih mogućnosti za rješavanje socijalnih, zdravstvenih, kulturnih, ekonomskih, ekoloških ili drugih društvenih problema grupa građana ili šire zajednice, kao i sprečavanja nastajanja i otklanjanja posljedica društvene isključenosti i jačanja društvene solidarnosti i kohezije;
- c) društveno preduzeće je nosilac poduzetničke aktivnosti u društvenoj ekonomiji i društvenom poduzetništvu, koje kroz poslovnu aktivnost na tržištu ostvaruje i zacrtanu društvenu misiju, odnosno cilj ili rezultat;
- d) društvena misija označava da društvena preduzeća ostvarujući zacrtane društvene ciljeve i rezultate služe interesima šire ili uže društvene zajednice;
- e) zaključana imovina je pravna klauzula u osnivačkom aktu ili statutu društvenog preduzeća, kojom se ograničava raspodjela imovine ovog preduzeća koja preostane nakon njegovog prestanka u likvidacionom postupku, tako što se obavezno prenosi u svojinu jedinice lokalne samouprave prema sjedištu društvenog preduzeća koje prestaje sa radom ili drugom društvenom preduzeću, nevladinoj organizaciji ili zadruzi.

Član 7.
(Primjena drugih propisa)

Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe posebnih propisa koji se odnose na određenu pravnu formu društvenog preduzeća.

POGLAVLJE II – DRUŠTVENO PREDUZEĆE

Član 8. (Status društvenog preduzeća)

- (1) Status društvenog preduzeća može steći pravno lice, sa sjedištem u Federaciji, osnovano kao privredno društvo, zadruga, udruženje, fondacija, ustanova ili u nekoj drugoj, zakonom propisanoj pravnoj formi, čiji je osnivač jedno ili više domaćih ili stranih fizičkih i/ili pravnih lica i koje je registrirano kao društveno preduzeće u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Pravno lice iz stava (1) ovog člana može steći status društvenog preduzeća i ako je u mješovitom vlasništvu, ali udio privatnog vlasništva (vlasništvo privrednih subjekata izvan javnog sektora) u ukupnom vlasništvu društvenog preduzeća minimalno mora biti 51%.
- (3) Javna preduzeća i javne ustanove ne mogu steći status društvenog preduzeća.

Član 9. (Registracija društvenih preduzeća)

- (1) Društveno preduzeće se registrira u posebnom Registru društvenih preduzeća (u daljnjem tekstu: Registar), koji vodi Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Registar sadrži sve podatke kojima se dokazuje ispunjenost uslova za sticanje statusa društvenog preduzeća u skladu sa ovim zakonom, kao i promjene ovih podataka.
- (3) Društveno preduzeće je dužno obavijestiti Ministarstvo o svakoj promjeni podataka koji su upisani u Registar odmah, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja promjene.
- (4) Registar se vodi u elektronskom obliku i bez naknade je dostupan na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.
- (5) Federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta (u daljnjem tekstu: Ministar) donosi pravilnik kojim se detaljnije propisuje sadržaj i način vođenja podataka u Registru.

Član 10. (Zahtjev za upis u Registar)

- (1) Pravno lice se upisuje u Registar podnoseći Ministarstvu zahtjev za sticanje statusa društvenog preduzeća i sljedeće priloge:
 - a) aktuelni izvod iz sudskog registra ili rješenje nadležnog registracijskog organa uprave,
 - b) osnivački akt ili statut i
 - c) okvirni godišnji i trogodišnji plan poslovanja.
- (2) Zahtjev se odbacuje ako je nepotpun ili nedopušten, odnosno podnesen od strane pravnog ili fizičkog lica koje ne može steći status društvenog preduzeća, o čemu se odlučuje zaključkom.
- (3) Zahtjev se odbija ako podnosilac ne ispunjava uslove iz ovog zakona o čemu se odlučuje rješenjem.
- (4) Akti iz stava (2) i (3) ovog člana su konačni i protiv njih se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Član 11. (Uslovi)

Uslovi koje provjerava Ministarstvo prilikom upisa u Registar i sticanja statusa društvenog

preduzeća su sljedeći:

- a) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti navedeno da je pravno lice osnovano isključivo radi ostvarivanja društvene misije ili radi ostvarivanja dobiti i društvene misije, u zavisnosti od pravne forme društvenog preduzeća;
- b) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti navedeno da imovina pravnog lica ima status zaključane imovine;
- c) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti navedeno ograničenje u raspodjeli ostvarene neto dobiti;
- d) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti obezbjeđeno demokratsko učešće zaposlenih radnika u odlučivanju organa pravnog lica;
- e) u okvirnim godišnjim i trogodišnjim planovima poslovanja pravnog lica moraju biti izraženi i obrazloženi društveni ciljevi i rezultati, odnosno društvena misija.

Član 12. (Društvena misija)

- (1) Društvenu misiju društveno preduzeće ostvaruje na neki od sljedećih načina:
 - a) zapošljavanjem pojedinaca iz marginalizovanih ili ranjivih društvenih grupa, koje su kao takve prepoznate i utvrđene posebnim propisima o društvenoj zaštiti, ljudskim pravima ili zapošljavanju i druga marginalizovana ili ugrožena lica definisana posebnim propisima i/ili
 - b) obavljanjem djelatnosti socijalne zaštite, zaštite i unapređenja životne sredine, razvoja i unapređenja kulture, razvoja i unapređenja sporta, zaštite i unapređenja zdravlja, zaštite i unapređenja obrazovanja i vaspitanja ili obavljanjem drugih djelatnosti kojima se ostvaruje društvena misija.
- (2) Ministarstvo u svrhu provjere ostvarivanja društvene misije na način iz stava (1) tačka b) ovog člana, po službenoj dužnosti pribavlja mišljenje nadležnog organa uprave za djelatnost u kojoj pravno lice namjerava da posluje u statusu društvenog preduzeća.

Član 13. (Imovina društvenog preduzeća)

- (1) Imovina društvenog preduzeća ima status zaključane imovine, koji se aktivira u likvidacionom postupku prestanka društvenog preduzeća, nad imovinom koja preostane nakon namirenja potraživanja povjerilaca.
- (2) Status zaključane imovine ne odnosi se na osnovne ili dodatne uloge osnivača, odnosno članova ili vlasnika kapitala društvenog preduzeća.
- (3) Zaključana imovina društvenog preduzeća prenosi se u svojinu jedinice lokalne samouprave prema sjedištu društvenog preduzeća koje prestaje sa radom ili drugom društvenom preduzeću, nevladinoj organizaciji ili zadruzi.

Član 14. (Raspodjela dobiti)

Dio dobiti društvenog preduzeća namijenjen za isplatu članovima ili vlasnicima kapitala društvenog preduzeća ne može biti veći od 49% neto dobiti, odnosno ovaj procenat može biti manji ili raspodjele dobiti uopšte ne može biti, ako je to u skladu sa posebnim zakonima kojima se reguliše osnivanje i poslovanje određene pravne forme društvenog preduzeća ili osnivačkim aktom ili statutom društvenog preduzeća.

Član 15.
(Demokratsko učešće u odlučivanju)

- (1) Društveno preduzeće primjenjuje princip demokratskog učešća svih zaposlenih u odlučivanju organa društvenog preduzeća.
- (2) Demokratsko učešće u odlučivanju se ostvaruje obaveznim pribavljanjem konsultativnog mišljenja zaposlenika u društvenom preduzeću prilikom svakog odlučivanja o:
 - a) raspodjeli neto dobiti društvenog preduzeća,
 - b) sticanju ili raspolaganju imovinom velike vrijednosti, kako je to definisano posebnim propisom o privrednim društvima i
 - c) prestanku društvenog preduzeća.
- (3) Osnivačkim aktom ili statutom društvenog preduzeća uređuje se način pribavljanja obaveznog konsultativnog mišljenja iz stava (2) ovog člana.
- (4) Djelokrug demokratskog učešća zaposlenika u društvenom preduzeću može se proširiti osnivačkim aktom ili statutom društvenog preduzeća.

Član 16.
(Prestanak društvenog preduzeća)

- (1) Društveno preduzeće prestaje sa poslovanjem dobrovoljno ili zbog neispunjavanja nekog od uslova navedenih u članu 11. ovog zakona.
- (2) Ministarstvo će pozvati društveno preduzeće koje posluje suprotno odredbama ovog zakona da uskladi svoje poslovanje u roku koji mu odredi.
- (3) Ukoliko društveno preduzeće prestaje sa poslovanjem dobrovoljno ili ne postupi u slučaju iz stava (2) ovog člana Ministarstvo ga briše iz Registra aktivnih preduzeća o čemu se donosi posebno rješenje. Rješenje je konačno i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (4) Pravno lice koje je izgubilo status društvenog preduzeća može da nastavi da posluje, ali gubi sve zakonske ili podzakonske posebne povlastice koje je uživalo u tom statusu i dužno je da vrati sva budžetska novčana sredstva ili drugu javnu imovinu dobijenu na osnovu tog statusa, po osnovu ugovora ili odluka čije važenje nije isteklo.
- (5) Prilikom prestanka društvenog preduzeća u likvidacionom postupku nadležni sud odlučuje o njegovoj imovini u skladu sa članom 13. ovog zakona.

Član 17.
(Informisanje javnosti)

- (1) Društveno preduzeće finansijske i informacije o organizacionoj strukturi i poslovanju čini dostupnim javnosti posredstvom internet stranice preduzeća.
- (2) Informacije iz stava (1) ovog člana obuhvataju godišnje i srednjoročne finansijske planove i izvještaje, osnovne podatke o organu upravljanja u preduzeću i o aktuelnoj vlasničkoj strukturi.

Član 18.
(Izvještavanje)

- (1) Društveno preduzeće je Ministarstvu dužno dostavljati sve poslovne i finansijske planove i izvještaje, plan reinvestiranja dobiti i druge podatke od značaja za praćenje primjene ovog zakona.
- (2) Planovi i izvještaji iz stava (1) ovog člana dostavljaju se redovno, na godišnjem nivou ili vanredno po zahtjevu Ministarstva.
- (3) Društveno preduzeće je dužno prikazati istinito stanje u Izvještaju.

Član 19.
(Posljedice zloupotrebe statusa)

- (1) Zloupotrebom statusa društvenog preduzeća smatra se:
 - 1) raspolaganje imovinom suprotno članu 13. Zakona,
 - 2) raspolaganje dobiti suprotno članu 14. i 15. Zakona,
 - 3) neistinito prikazivanje stanja u izvještaju iz člana 18. ovog zakona,
 - 4) nenamjensko trošenje sredstava,
 - 5) nepoštivanje demokratskog učešća u odlučivanju zaposlenih radnika,
 - 6) vršenje diskriminacije po bilo kojem osnovu, direktne ili indirektne, uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, poticanje na diskriminaciju, nasilje po osnovu spola i viktimizacija.
- (2) Društvena preduzeća koja su zloupotrijebila status gube status društvenog preduzeća.

POGLAVLJE III - SAVJET I STRATEGIJA ZA DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO

Član 20.
(Savjet za društveno poduzetništvo Federacije)

- (1) Vlada Federacije svojom odlukom osniva Savjet za društveno poduzetništvo Federacije kao savjetodavno tijelo i kontakt tačku na nivou Federacije (u daljnjem tekstu: Savjet).
- (2) Savjet ima nadležnost da:
 - a) učestvuje u izradi Strategije društvenog poduzetništva Federacije, njenom monitoringu i evaluaciji,
 - b) analizira stanje društvenog poduzetništva u Federaciji i u Bosni i Hercegovini,
 - c) pokreće inicijative i predlaže mjere za unapređenje društvenog poduzetništva,
 - d) promoviše društvenu ekonomiju i društveno poduzetništvo,
 - e) učestvuje u odobravanju projekata društvenog poduzetništva u kojima finansijski participira Vlada Federacije,
 - f) unapređuje dijalog između svih zainteresovanih strana u društvenom poduzetništvu,
 - g) prati trendove u okruženju, Evropskoj uniji i svijetu u vezi sa društvenom ekonomijom i društvenim poduzetništvom i
 - h) obavlja i druge poslove u skladu sa odlukom o osnivanju.
- (3) Savjet nema svojstvo pravnog lica i administrativne poslove za njega obavlja Ministarstvo.
- (4) Savjet čine tri predstavnika Vlade, po jedan predstavnik registrovanih društvenih preduzeća, Saveza općina i gradova Federacije, reprezentativnog sindikata i udruženja poslodavaca na nivou Federacije, akademske zajednice i udruženja građana.
- (5) Predstavnike registrovanih društvenih preduzeća, akademske zajednice i udruženja građana Ministarstvo bira na osnovu javnog poziva za akreditovanje za rad u Savjetu, koji se ponavlja svake četvrte godine ili češće ako za tim postoji potreba.
- (6) Savjet saziva i njime predsjedava Ministarstvo, a predstavnike Vlade čine predstavnici Ministarstva i Federalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku.
- (7) Savjet se sastaje svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće.
- (8) Članovi Savjeta ne primaju naknadu za svoj rad.

Član 21.
(Strategija društvenog poduzetništva Federacije)

- (1) Strategiju društvenog poduzetništva Federacije priprema Ministarstvo uz pomoć Savjeta, a donosi Parlament Federacije, na prijedlog Vlade Federacije.

- (2) Strategija društvenog poduzetništva Federacije sastoji se od analize stanja društvenog poduzetništva u Federaciji i vizije razvoja društvenog poduzetništva u narednom dugoročnom periodu.
- (3) Strategija iz stava (1) ovog člana donosi se za dugoročni period od deset godina.

POGLAVLJE IV - POVLASTICE ZA DRUŠTVENO PREDUZEĆE

Član 22. (Povlastice)

- (1) Društveno preduzeće može ostvariti pravo na posebne poreske i carinske povlastice i oslobađanja na način kako je to propisano posebnim zakonskim ili podzakonskim propisima o porezu, carinama i doprinosima.
- (2) Društveno preduzeće može ostvariti pravo i na posebne povlastice i oslobađanja od drugih vrsta naknada, taksi ili članarina na način kako je to propisano posebnim zakonskim ili podzakonskim propisima kojima se regulišu parafiskalna davanja na nivou Federacije, kantona ili jedinica lokalne samouprave.
- (3) Društveno preduzeće koje zapošljava lica sa invaliditetom u skladu sa posebnim propisom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom može ostvariti pravo na posebne povlastice i oslobađanja iz tog propisa.
- (4) Društveno preduzeće može ostvariti pravo i na posebne povlastice odnosno preferencijalni tretman prilikom dodjele poticajnih sredstava Ministarstva.

Član 23. (Aktivna podrška)

- (1) Federacija, kantoni i jedinice lokalne samouprave imaju obavezu aktivnog podržavanja, osnivanja i poslovanja društvenih preduzeća integrišući u sve svoje strateške dokumente razvojnog i inkluzivnog karaktera konkretne mjere infrastrukturne, administrativne, finansijske, promotivne, obrazovne i druge vrste podrške.
- (2) Federacija, kantoni i jedinice lokalne samouprave mogu organizovati kontakt tačku za društveno poduzetništvo, koja bi bila u funkciji umrežavanja društvenih preduzeća i predstavljanja ekosistema za društveno poduzetništvo potencijalnim investitorima u društveni uticaj.
- (3) Kontakt tačka za društveno poduzetništvo na nivou Federacije je Savjet.
- (4) Savjet će u roku od dvije godine od svog konstituisanja analizirati pravni sistem Federacije i Vladi Federacije predložiti konkretne inicijative za izmjene i dopune posebnih zakona na nivou Federacije i kantona ili odluka na nivou jedinica lokalne samouprave, u cilju obezbjeđenja posebnih povlastica za društvena preduzeća.

POGLAVLJE V – NADZOR

Član 24. (Nadzor)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo.
- (2) Inspeksijski nadzor nad provođenjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši nadležna inspekcija, svaka u okviru svoje nadležnosti.

POGLAVLJE VI - KAZNE NE ODREDBE

Član 25. (Kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 5.000 KM kazniti će se za prekršaj društveno preduzeće ako:
 - a) pružanjem usluga svojim korisnicima vrši diskriminaciju po bilo kom osnovu (član 4. st. (1) i (2)),
 - b) ne obavijesti nadležni organ o svakoj promjeni podataka koji su upisani u Registar (član 9. stav (3)),
 - c) raspodjelu i isplatu dobiti vrši suprotno propisanim ograničenjima i ne sačini plan reinvestiranja (član 14.),
 - d) ne primjenjuje princip demokratskog učešća zaposlenih radnika u odlučivanju (član 15.),
 - e) ne objavljuje finansijske i informacije o organizacionoj strukturi i poslovanju na internet stranici preduzeća (član 17.) i
 - f) redovno ili vanredno po zahtjevu Ministarstva ne dostavlja poslovne ili finansijske izvještaje (član 18.).
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana, kazniti će se i odgovorno lice u društvenom preduzeću, novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.
- (3) Uz novčanu kaznu za prekršaje iz stava (1) ovog člana može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju prekršaji.

POGLAVLJE VII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26. (Podzakonski akti)

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik iz člana 9. stav (5) ovog zakona.

Član 27. (Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I – USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana III. 2. tačke b.), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine utvrđivanje privredne politike.

II – USKLAĐENOST PROPISA SA ZAKONODAVSTVOM EVROPSKE UNIJE

Poštujući obavezu sadržanu u Glavi VI, član 76. te Glavi VIII, član 93. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, obrađivač je prilikom pripreme ovog Nacrta zakona detaljno analizirao EU propise iz ove oblasti, te je utvrđeno da se oblast društvenog poduzetništva uređuje isključivo na nivou domaćeg zakonodavstva te je s tim u vezi pripremljen ovaj tekst Nacrta zakona.

III – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Osnovni razlog zbog koga se pristupilo rješavanju ovog problema je taj što postojeće stanje u oblasti društvenog poduzetništva u Federaciji Bosne i Hercegovine nije legislativno uređeno. Imajući u vidu da je povećanje zaposlenosti stanovništva osnovni uslov za podizanje životnog standarda, smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti, društveno poduzetništvo kao segment tržišne ekonomije je od velikog značaja za ekonomsku i socijalnu stabilnost svake zemlje.

Evropska komisija je društveno preduzeće definisala kao subjekt u ekonomiji čiji je glavni cilj da ostvari društveni uticaj, prije nego da donosi dobit svojim vlasnicima ili dioničarima.

Egzaktan broj poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine koja sebe nazivaju društvenim preduzećima nije moguće utvrditi sa sigurnošću obzirom da ova oblast nije regulisana, te nepostojanje odgovarajućeg registra ovih preduzeća. Procjene su da u ovom sektoru oko 40 pravnih subjekata u cijeloj Bosni i Hercegovini djeluje na principima društvenog poduzetništva, od čega njih preko 25 posluje na području Federacije Bosne i Hercegovine. Ovi subjekti su registrovani u formi društva sa ograničenom odgovornošću, udruženja i zadruga.

Moderni koncept društvenog poduzetništva direktno je u vezi s razvojnim dokumentima Federacije Bosne i Hercegovine. Navedeni Nacrt zakona je usklađen sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godinu u okviru strateškog cilja, „Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj“, kroz prioritet 2.5. „Smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost“ te kroz mjeru 2.5.4. „Poboljšati poziciju ranjivih grupa na tržištu rada“, predviđa razvoj društvenog poduzetništva kao model koji istovremeno doprinosi zapošljavanju i daje podršku ranjivim grupama stanovništva.

Društveno poduzetništvo je prepoznato i u Strategiji razvoja male privrede Federacije Bosne i Hercegovine za period 2022.-2027. Tako je drugi strateški cilj zasnovan, pored ostalog, na pretpostavci osiguranja inkluzivnosti male privrede. Prioritet 2. 2. u ovom strateškom cilju nosi naziv „Poduzetničko učenje i ciljani oblici poduzetništva“ u okviru koga je mjera 2.2.2. „Podrška razvoju poduzetništva mladih, poduzetništva žena i društvenog poduzetništva“.

Zbog svega navedenog, donošenje ovog zakona jedan je od strateških ciljeva Ministarstva prema trogodišnjem programu rada za 2023.-2025. godinu.

Glavne koristi od donošenja predloženog Zakona o društvenom poduzetništvu ogledali bi se u tome što bi se njegovim usvajanjem:

- normirale definicije i pojmovi društvenog poduzetništva koje su preuzete iz evropske prakse kao i definicije društvene misije i cilja npr. zapošljavanjem lica koja spadaju u kategorije teže zapošljivih kategorija i to isključivo dok im traje navedeni status,
- normirao oblik odnosno forma poslovanja tih pravnih lica-preduzeća npr. društvena preduzeća koja posluju u formi privrednih društava ili poljoprivrednih zadruga dio dobiti koji se isplaćuje vlasnicima ne može biti veći od 49% dobiti ili da javna preduzeća ne mogu steći status društvenog preduzeća,
- definisali uslovi i kriteriji pri osnivanju tj. sticanju statusa društvenog preduzeća,
- normirala administrativna procedura za sticanje statusa društvenog preduzeća, te nadležni organi koji će sprovesti predmetnu proceduru,
- normirala obaveza vođenja registra ovih preduzeća.

Iz pobrojanih razloga, kao najoptimalnija opcija je donošenje pomenutog zakona kojim bi se dala adekvatna podrška društvenom poduzetništvu i tako bi u konačnici značajno doprinijeli sistemskom razvoju male privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IV – NAČELA NA KOJIMA TREBA DA SE UREDE ODNOSI

Članom 3. ovoga zakona propisano je da se razvoj društvenog poduzetništva, koje se propisuje ovim zakonom, zasniva na načelima nediskriminacije, uključenosti i transparentnosti, participativne demokratije u odlučivanju u društvenim preduzećima, tržišno održivog razvoja u ostvarivanju svoje društvene misije, socijalne inkluzije, zaštite životne sredine i jednakomjernosti razvoja i sinergijskog djelovanja javnog, privatnog i civilnog sektora društva.

Pored ovoga, članom 4. je regulisano da se prava iz ovog zakona ostvaruju bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je: boja kože, jezik, vjerska i nacionalna pripadnost, spol, seksualna orijentacija, rodno izražavanje, društveno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, političko opredjeljenje, članstvo u udruženju ili sindikatu, psiho-fizičke poteškoće ili oboljenja i druge lične karakteristike.

V – OBRAZLOŽENJA PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Zakon o društvenom poduzetništvu u Federaciji Bosne i Hercegovine podijeljen je na sedam poglavlja i to:

POGLAVLJE I - Opšte odredbe (Član 1.- Član 7.)

POGLAVLJE II - Društveno preduzeće (Član 8.- Član 19.)

POGLAVLJE III - Savjet i strategija za društveno poduzetništvo (Član 20.- Član 21.)

POGLAVLJE IV - Povlastice za društveno preduzeće (Član 22.- Član 23.)

POGLAVLJE V - Nadzor (Član 24.)

POGLAVLJE VI - Kaznene odredbe (Član 25.)

POGLAVLJE VII - Prelazne i završne odredbe (Član 26.- Član 27.)

U opštim odredbama Zakona (član 1. i član 2.) propisan je predmet Zakona i ciljevi društvenog poduzetništva kojima je propisano je da razvoj društvenog poduzetništva u Federaciji treba da omogući ostvarivanje dugoročnih ciljeva održivog ekonomskog i društvenog rasta i razvoja Federacije, putem inovativnog pristupa postojećim ekonomskim, društvenim i ekološkim izazovima, koristeći potencijale društvene ekonomije, društvenog poduzetništva i društvenih preduzeća.

Članom 3. su definisana načela na kojima se zasniva razvoj društvenog poduzetništva, a to su načela nediskriminacije, uključenosti i transparentnosti, participativne demokratije, tržišno održivog razvoja, socijalne inkluzije, zaštite životne sredine i jednakomjernosti razvoja i sinergijskog djelovanja.

Članovi 4. i 5. propisuju opšte stvari vezane za nediskriminatorno ostvarivanje prava i pisanje roda.

Član 6. definiše značenje izraza koji se koriste u ovom zakonu, a to su: društvena ekonomija, društveno poduzetništvo, društveno preduzeće, društvena misija i termin zaključana imovina, dok član 7. reguliše primjenu odredbi posebnih propisa koji se odnose na određenu pravnu formu društvenog preduzeća.

Ovdje smo djelimično prihvatili primjedbu Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije koja se odnosila na spominjanje određenih propisa i preciznog navođenja svih spomenutih propisa i brojeva službenih novina u kojima su propisi objavljeni sa svim izmjenama i dopunama. Obradivač se, kad je ova primjedba u pitanju, pozvao na otvoreni način pozivanja na propise, pa smo djelimično uvažili primjedbu Ureda i sve odredbe Zakona u kojima se spominju odgovarajući propisi, dopunili sa oblastima koje se tim propisom regulišu bez preciznog navođenja svih spomenutih propisa i brojeva službenih novina u kojima su propisi objavljeni. Ostale primjedbe Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije smo analizirali i prilagodili tekst Zakona u skladu sa njima.

Poglavlje II kroz članove 8. i 9. reguliše postupak sticanja statusa društvenog preduzeća i registracije društvenih preduzeća. Status društvenog preduzeća može steći pravno lice, sa sjedištem u Federaciji, osnovano kao privredno društvo, zadruga, udruženje, fondacija, ustanova ili u nekoj drugoj, zakonom propisanoj pravnoj formi, čiji je osnivač jedno ili više domaćih ili stranih fizičkih i/ili pravnih lica i koje je registrirano kao društveno preduzeće u skladu sa ovim zakonom. Propisano je da udio privatnog vlasništva u društvenom preduzeću minimalno mora biti 51% i da se društveno preduzeće mora registrirati u posebnom Registru društvenih preduzeća koji vodi Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta.

Primjedbu Federalnog ministarstva finansija kada je u pitanju brisanje termina „preduzeće“, nismo prihvatili, jer spomenuti termin u ovom zakonu ima samo značenje statusa društvenog preduzeća i ništa više. To znači da ovaj termin ne utiče na oblik registracije ili na način poslovanja bilo kog pravnog ili fizičkog lica koje može dobiti status društvenog preduzeća. Kao što je i propisano ovim zakonom društvena preduzeća će se voditi samo u Registru društvenih preduzeća i biti pod nadzorom Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta. Sve ostale primjedbe Federalnog ministarstva finansija su prihvaćene i ugrađene u ovaj tekst Zakona.

Članovi 10., 11. i 12. propisuju postupak upisa u Registar društvenih preduzeća i uslove koji su potrebni za sticanje statusa društvenog preduzeća, kao i načine ostvarivanja društvene misije.

Član 13. definiše imovinu društvenog preduzeća i status zaključane imovine.

Član 14. propisuje raspodjelu dobiti društvenog preduzeća namijenjenu za isplatu članovima ili vlasnicima kapitala društvenog preduzeća koja ne može biti veća od 49% neto dobiti, odnosno ovaj procenat može biti manji ili raspodjele dobiti uopšte ne može biti, ako je to u skladu sa posebnim zakonima kojima se reguliše osnivanje i poslovanje određene pravne forme društvenog preduzeća ili osnivačkim aktom ili statutom društvenog preduzeća.

Članovima 15. i 16. se reguliše demokratsko učešće u odlučivanju svih zaposlenih u društvenom preduzeću i načini na koje društveno preduzeće prestaje sa radom.

U članovima 17. i 18. se definiše informisanje javnosti o poslovanju društvenog preduzeća i njegovu obavezu dostavljanja Ministarstvu svih potrebnih akata od značaja za praćenje primjene ovog zakona, dok se u članu 19. propisuju posljedice zloupotrebe statusa društvenog preduzeća.

Poglavlje III - u članu 20. propisuje obavezu da Vlada Federacije odlukom osniva Savjet za društveno poduzetništvo Federacije kao savjetodavno tijelo i kontakt tačku na nivou Federacije, dok se članom 21. definiše obaveza izrade Strategije društvenog poduzetništva Federacije. Ovu strategiju priprema Ministarstvo uz pomoć Savjeta, a donosi Parlament Federacije, na prijedlog Vlade Federacije.

U poglavlju IV ovoga zakona su definisani modaliteti povlastica koje mogu ostvariti društvena preduzeća, kao i načini aktivne podrške od svih nivoa vlasti u Federaciji.

Poglavlje V propisuje da nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo, a da inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši nadležna inspekcija svaka u okviru svoje nadležnosti.

Poglavlje VI reguliše novčane kazne i različite vrste prekršaja za društveno preduzeće.

Primjedbu Federalog ministarstva pravde vezanu za kaznene odredbe smo prihvatili i ugradili u tekst ovoga zakona.

U prelaznim i završnim odredbama (poglavlje VII) definisan je rok od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje pravilnika iz člana 9. stav (5) ovog zakona.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“.

VI – FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROPISA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati dodatna finansijska sredstva.

VII – NAČIN IZVRŠENJA PROPISA

Za provođenje ovoga zakona potrebno je da, kako je propisano članom 9. stav (5), Federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta donese pravilnik kojim se detaljnije propisuje sadržaj i način vođenja podataka u Registru društvenih preduzeća.